

Lelylijn. Terecht nog een ver van mijn bed show?

18 april 2021, door Michiel Osinga Sanders

www.beetsonline.nl

Zaterdag 17 april 2021 stond in de Leeuwarder Courant een groot artikel waarin diverse Plaatselijke Belangenverenigingen (PB'n) door de krant zijn bevraagd over de Lelylijn. De vraag was of de toekomstige spoorlijn leeft in de dorpen.

Luxwoude, Gorredijk, Beetsterzwaag, Boornburgum/Kortehemmen... – diverse PB'n komen in het artikel aan het woord. De strekking is bijna altijd dat het geen issue is. Hetzij omdat het nog maar de vraag is dat de spoorlijn er überhaupt komt (Gorredijk), het nog vroeg genoeg is (Oudehaske), omdat het niet de verwachting is dat het traject dicht langs het dorp komt (Luxwoude en Beetsterzwaag) en een dorp als Ureterp ziet voordelen van de spoorlijn.

De Lelylijn houdt nog maar weinig mensen bezig. Sterker, de reactie is eerder laconiek. Afgelopen weekend sprak Beets Online hierover nog kort met De Nijs Beetster en de dorpskrant ziet de bui nog niet zo snel hangen. "Het traject zal ten zuiden van de A7 lopen".

Dat kan... toch lijkt het er niet op. Wat als het anders blijkt te gaan? Is het tij dan nog te keren? Het wordt tijd dat de mensen in zowel Oud Beets als Nij Beets wakker worden.

Wat ook werd opgemerkt, dat de communicatie vanuit de overheid is erg summier. Het is erg stil. Een terechte opmerking wat Beets Online betreft. Beets Online heeft de weinige informatie die hierover is verschenen, zoals opiniestukken eerder al op haar Facebookpagina gedeeld. Toch is er een belangrijk stuk beschikbaar, het Potentieonderzoek verbeterde OV-verbinding Noord-Nederland - Randstad.^{1 2} Een duidelijk spoorboekje van de volgen stappen, dat met het publiek is gedeeld, ontbreekt.

De wens is dat de Lelylijn vlot wordt gerealiseerd. Het traject van voorbereiding is eentje van lange adem. Er moet een traject worden bedacht, waar gaat het spoor langs, inclusief oplossing van knelpunten. Daarna begint het grote grondaankopen en uitkopen van mensen en ondertussen moeten streek- en bestemmingsplannen worden aangepast. Voordat de schep in de grond kan ben je al snel 10 jaar verder. Met name de provincie speelt hierin een belangrijke rol. Als er zoveel snelheid is gewenst zou je mogen verwachten dat vanuit het Provinsjehûs het gesprek met lagere overheden en de burger wordt aangegaan, ook om draagkracht te krijgen. Raadsleden krijgen ook geen informatie.

Dat verschillende gemeenten er wel mee bezig zijn bewijst de aantallen vele duizenden nieuwbouwwoningen die worden beloofd met als koplopers Smallingerland en Heerenveen. Er zit druk op de ketel want de aantallen moeten vóór 1 mei 2021 aan het Kabinet zijn doorgegeven. Een taak van wethouders en de provincie. Overheden zijn er dus weldegelijk mee bezig.

Als route is globaal aangegeven: langs de A6 en de A7. Wat als een belangrijk knelpunt in de buurt van Beets wordt gezien zijn de Natura 2000 gebieden. Met name Van Oord's Mersken, dat aan weerszijden van de A7 ligt, wordt vaak genoemd. Beetsterzwaag ziet om die reden de bui nog niet hangen. Overigens is Van Oord's Mersken letterlijk te overbruggen zoals vaak ook in kwelders bij grote rieveren wordt gedaan: op pijlers. Oud Beets heeft, opnieuw uitgaande van eerder genoemd rapport, zeker wat te vrezen. Oud Beets is gespleten door de komst van rijksweg 43, nu A7. Van het huidige buurtschap blijft niks over wanneer de spoorlijn ten noorden van de A7 loopt, tussen de zandput en de snelweg, zoals het in het rapport is ingetekend.

Toch, stel dat PB Beetsterzwaag met die inschatting de spijker op zijn kop slaat. Dan heeft Oud Beets weinig te vrezen. Voor Nij Beets ligt het anders.

PB Luxwoude verwacht dat de nieuwe spoorlijn ten zuiden van Heerenveen zal lopen. Het is uiteraard mogelijk dat er voor wordt gekozen om vanaf Emmeloord in nagenoeg rechte lijn richting Heerenveen-zuid wordt gekoerst om daarna bij Langezwaag weer aan de sluiten bij

¹ download het rapport: <https://www.rijksoverheid.nl> (gratis)

de A7 of, ten zuiden van Gorredijk richting Drachten en dat bij Drachten Azeven (Opsterland) een station komt. Het Tjeukemeer wordt daarmee ontzien en dat is dan ook het enige voordeel. Gaat het spoor linea recta van Emmeloord naar Heerenveen-zuid dan moet het door diverse natuurgebieden, waaronder de Rottige Meente, Tjongervallei en natte veenweidegebieden.

Het lijkt er meer op dat PB Luxwoude de kop in het zand steekt. De spaarzame signalen zijn anders en het hiervoor genoemde rapport zijn daarbij belangrijk. Het traject is min of meer uitgestippeld. Het spoor gaat via Lemmer (zijde dorp) en Joure (zijde dorp) naar Heerenveen. Het zal de A7 nimmer kruisen. Dat is waar eerdergenoemd rapport vanuit gaat.

Er is al vaker gesproken over een nieuw station Heerenveen ten noorden van Heerenveen, een zogenaamd kruisstation.³ Het spoor Leeuwarden – Zwolle kruist er de Lelylijn en er is ook ruimte voor vrijgehouden. In Drachten komt het spoor eveneens ten noorden van de A7.⁴ De ruimte is er erg beperkt. Tussen de snelweg en de bebouwing ligt nu enkel een geluidswal.

Wordt hier en daar van het voorgenomen traject afgeweken dan komt een noordelijkere route al snel in beeld, zeker in de buurt van Beets. Het is een kwestie van de feiten op een rijtje zetten. Natura 2000 gebieden en 'gewone' natuurgebieden moeten worden omzeild.⁵ ⁶ Idem dito waterwingebieden.⁷ Tussen de Swynswei en de zandput ligt een waterwingebied. Blijft over een nog verder noordelijkere route. Rondom Beetsterzwaag – Olterterp is de natuur, ook al is het geen Natura 2000, een beletsel. Boven de A7 kan de spoorlijn alleen tussen Van Oord's Mersken en De Deelen door. Dus dicht langs Tijnje en dicht langs Nij Beets. Anders gezegd: ten noorden van de Swynswei. Aangezien een compleet dorp niet zo snel voor een spoorlijn zal wijken rijst de vraag, hoever noordelijk. Dat er natuur zal sneuvelen staat buiten kijf. Te ver noordelijk kan ook weer niet, want dan kom je bij De Veenhoop met ten zuiden natuurgebied De Kraanlânnen en ten noorden van De Veenhoop weer een omvangrijk Natura 2000 gebied. Dus blijft over een stuk tussen De Kraanlânnen en Nij Beets en tussen de dorpskom Nij Beets en Pier's Hiem, dwars door de Ripen. Zeker als de boorplannen van Vermilion doorgaan blijft er weinig meer van het imago van de Beetster polders over. 'En het Polderhoofdkanaal dan', zult u zich ongetwijfeld afvragen. Dit watertje is vrij gemakkelijk te overbruggen met een viaduct zonder de unieke en beschermde diersoorten te verstoren.

Saillant detail, ondertussen zijn juist aan die kant van Nij Beets bouwplannen in een ver gevorderd stadium en verheugen Beetsters daar naar een eigen stekkie. U heeft er in jongste dorpskrant De Nijs Beetster alles over kunnen lezen. Of bij de plannenmakerij is stilgestaan bij de Lelylijn is niet bekend. Beets Online heeft het ook niet kunnen vragen want bij de presentatie was PB Nij Beets uw dorpenwebsite Beets Online vergeten.

³ Leeuwarder Courant van 1 juli 2020, met o.a. plattegrond met nieuw station Heerenveen (pagina 33 uit eerder genoemd rapport, zie noot 1: www.lc.nl)

⁴ pagina 66 van eerder genoemd rapport, zie noot 1

⁵ Natura 2000 gebieden: www.natura2000.nl

⁶ natuurgebieden: www.itfryskegea.nl

⁷ waterwingebieden: www.fryslan.frl